

Inspraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. inzake: 'Positionpaper REP'

Geachte leden van de Commissie Bestuur, verantwoordelijke wethouder(s), overige aanwezigen,

1. Vanavond is het: 'Rv Positionpaper REP' aan de orde, waarin de gemeente feitelijk haar positie aangeeft t.a.v. de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling binnen de regio U-10/U-16 en dan in het bijzonder m.b.t. tot het zogenaamde nog op te stellen: 'Ruimtelijke Economische Programma (REP)'. Dat REP vindt dan weer mede haar grondslag in de 'Ruimtelijk economische Koers U-10 – Healthy Urban Living (REK)', evenals een viertal analyse-rapporten op gebied wonen, mobiliteit, OV en energie, waar dan nog en dat mede op basis inbreng in deze door gemeente Zeist een 5^e analyserapport m.b.t. thema natuur, landschap en cultuurhistorie zal worden toegevoegd;
2. Gaarne maakt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. van de geboden gelegen gebruik een reactie op het 'Position Paper' te geven. Eerst zal nog kort bij het planproces worden stilgestaan, waarna in inhoudelijk zin op het: 'Position paper' zal worden ingegaan. Afgesloten zal worden met een conclusie;

Planproces

3. Binnen de U-10 (thans U-16), hetgeen als een (informele) opvolger van het BRU kan worden gezien, is besloten om gezamenlijk als betrokken gemeenten een ruimtelijk economische koers uit te stippelen. Daartoe is eerder de: 'Ruimtelijk economische koers U-10 – Healthy Urban Living (REK)' vastgesteld, dat overigens niet nadat de gemeente zelf in het zogenaamde: 'Economisch Kompas Zeist' in die zin eerst haar eigen positie had bepaald;
4. Thans vindt dus een nadere uitwerking van de eerder als zodanig vastgestelde 'Koers/REK' plaats in een zogenaamde: 'Ruimtelijke Economisch Programma (PEP)'. Om tot een dergelijk 'REP' te komen zijn eerst t.a.v. een viertal thema's analyse-rapporten opgesteld, dus voor wonen, werken, mobiliteit/OV en energie, teneinde vanuit het betreffende thema inzicht te krijgen in de 'uitdagingen' waar we wat betreft dat thema dan voor staan. Zoals ook hiervoor al aangegeven is daar op basis inbreng (bepaalde) gemeenten, waaronder dus ook de gemeente Zeist, nog een vijfde thema aan toegevoegd, namelijk: 'Natuur, landschap en cultuurhistorie', inclusief hopelijk ook aandacht voor biodiversiteit (zie in deze ook motie gemeente Utrecht);
5. Mede in het kader van dat: 'REP', waarbij dus door alle gemeenten op basis van een: 'Plan van Aanpak' een aanbod zal worden gedaan voor de gezamenlijke 'opgaven' waar we binnen de regio voor staan (zie in deze ook: 'Plan van Aanpak REP'), is dus besloten nu allereerst de positie van de gemeente Zeist te bepalen aan de hand van een zogenaamde: 'Position paper REP'. In het: 'Position paper REP' zal dan op basis van binnen de gemeente aanwezige kernwaarden worden aangegeven wat haar (pre)positie/ambitie is t.a.v. van een aantal in ruimtelijk en economisch opzicht relevant geachte thema's¹.
Tijdens eerdere informatiebijeenkomsten (in o.a. februari), waarbij overigens (na een verzoek daartoe) ook derden aanwezig konden zijn, is dan eerst themagewijs een nadere toelichting op diverse analyse-rapporten gegeven en zijn de daarin per thema

¹ Zoals door wethouder in bijeenkomst 07 mei 2019 aangegeven gaat het dus feitelijk in het: 'Position paper' om een soort van 'pre-positie', aangezien het pas later in het proces als ook meer duidelijk is aan de hand van een nog vast te stellen: 'Beoordelingskader' duidelijk zal zijn wat eventuele gevolgen van de mogelijke keuzen (lees: als zodanig onderscheiden stedenbouwkundige ontwikkelingsmodellen) zijn, alvorens de echte keuzen kunnen worden gemaakt, dus 'pro-positie' wordt bepaald.

gegeven bevindingen ook in 'open dialoog' aan de orde gesteld, evenals is met name in de bijeenkomst van 07 mei 2019 het algehele proces, inclusief tussenstappen, geschetst hoe tot het 'REP' te komen, dat dan mede in relatie tot processen zoals deze m.b.t. integrale aanpak fysieke leefomgeving (in kader: 'Omgevingswet') bij andere overheden, zoals die van het rijk, de provincie en ook de gemeente zelf lopen (zie in deze ook 'Presentatie Positiebepaling Zeist in de regio', d.d. 07 mei 2019, 'Processchema REP en Zeist e.a. - Fase 1' én ook: 'Processchema REP en Zeist e.a. - Fase 2', pag. 9 en 10), evenals dus ook het: 'Plan van Aanpak REP');

6. Thans ligt dus ter besluitvorming het: 'RV Position Paper gemeente Zeist' voor, dat dan op basis van de kernwaarden van de gemeente de (pre)positie/ambities t.a.v. relevante thema's schetst, dat dan mede in acht nemend de processen zoals deze op diverse schaalniveau's met betrekking tot gegeven thema's spelen en dan in het bijzonder ook die in relatie tot de omgevingswet (vergelijk ook de: NOVI, POVI), maar ook m.b.t. klimaat/energietransitie (vergelijk ook: 'Klimaatakkoord'/Klimaatwet') en de mobiliteit (vergelijk ook het: 'MIRT-Oost'/U-Ned'), etc.;
7. Het gehele proces overziend waardeert de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het dat nu eerst door de gemeenten in kader zogenaamde position papers wordt bepaald wat hun (pre)positie is t.a.v. het nog in de (nabije) toekomst vast te stellen aanbod m.b.t. bepaalde thema's in de regio, zodat dus reeds in een vroeg stadium op basis kernwaarden/DNA kan worden aangegeven 'wat' een gemeente in die zin aan de regio te bieden heeft;
8. Daartegenover staat dat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het een gemiste kans blijft vinden dat de gemeente bij het opstellen van het thans voorliggende: 'Position paper REP', ook al heeft zij daar dan relevante en beschikbare beleidsdocumenten als uitgangspunt voor genomen, niet actief de bevolking/'stake holders' heeft betrokken, met als positieve uitzondering dan kennelijk de jongeren (zie in deze ook het: 'Advies Jongerenraad U-10'), dat ook aangezien in het thans voorliggende: 'Position Paper REP' niet alleen de 'uitgangspunten' (lees: bestaande beleidskaders') worden geschetst, maar tegelijkertijd toch ook de: 'ambities' m.b.t. gegeven thema's worden aangegeven, althans deze als zodanig worden neergezet²;
9. Meer in het bijzonder ziet de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het in relatie tot het hiervoor m.b.t. de gewenste actieve participatie van de bevolking aan de orde gestelde het als een nog grotere gemiste kans dat de gemeente Zeist zolang (heeft ge)wacht met (het opstarten van) het proces van de: 'Omgevingsvisie' en het daarmee samenhangende 'Omgevingsplan' en eventueel programma, althans waar het het daarbij actief betrekken van de burgers/ 'stake holders' gaat³, juist ook aangezien daar toch van een meer integrale benadering wordt uitgegaan dan bij het: 'Ruimtelijke-economische Koers (REK)'/Ruimtelijke Economisch Programma (REP)', ook al is bij beide processen natuurlijk wel ook overlap bepaalde thema's.
Natuurlijk Zeist heeft een (interactief opgestelde): 'Structuurvisie Zeist schrijf je met een Q', een (interactief opgesteld) 'Landschapsonwikkelingsplan Kromme Rijngebied + (Brons & Partners, 2009), een (interactief opgesteld): 'Groenstructuurplan 'Groen (voor) Zeist', een (op verzoek gemeenteraad interactief opgestelde) 'Brede Milieuvisie', etc., maar tegelijkertijd staat de samenleving niet stil en staan we met zijn allen ook voor

² Overigens wordt gelukkig wel steeds met verwijzingen/voetnoten aangegeven uit welk beleidsdocument dan een bepaald uitgangspunt/bepaalde ambitie afkomstig is.

³ Zo is het uiteraard bekend dat in kader Omgevingsvisie voor de raad meerdere raadsinformatieavonden hebben plaatsgevonden, hetgeen uiteraard goed is, maar daarmee heb je natuurlijk nog geen samen met de burgers/ 'stake holders' gedragen visie, etc., op de toekomst van Zeist.

nieuwe uitdagingen, zoals die met het klimaat, de biodiversiteit, de inclusieve samenleving, etc..

Nu is door diverse gemeenten inmiddels op basis uitgangspunten omgevingswet, inclusief wettelijk verplichte participatie, zo'n Omgevingsvisie opgesteld (zie in deze o.a. ook: 'Omgevingsvisie Kromme Rijngebied'), wordt daarmee geëxperimenteerd (zoals in Soest en De Bilt), of is men al aardig op weg (zoals binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug waar thans zogenaamde: 'Hoofdlijnennotitie' - met dus ook per de voor die gemeente relevant geachte thema's een schets van de wat het betreffende thema betreft beoogde ambities - ter besluitvorming voorligt), waardoor dan niet alleen door de betreffende gemeenten hun toekomstige koers wordt geschetst, maar dus tegelijkertijd ook meteen (als het goed is) hun positie binnen én zodoende ook meteen hun aanbod aan de regio in het kader van het REP.

Indien de gemeente Zeist het proces m.b.t. de Omgevingsvisie dus eerder had opgepakt, hetgeen om voor ons toch onduidelijke redenen dan is nagelaten, zij het dat dus daaraan volgens recente berichten in september een (officiële) start zal worden gegeven, dan had er dus meteen ook een mede door burgers/'stake holders' (in kwalitatieve en zo mogelijk ook in kwantitatieve zin) gedragen aanbod aan de regio kunnen liggen, terwijl het nu dus nog een hele opgave zal zijn de diverse lopende processen op alle schaalniveau's goed op elkaar af te stemmen;

10. Niet onbelangrijk is o.i. hierbij, dat bij zowel de 'Ruimtelijke Koers U -10 (REK)' en dus ook het 'Ruimtelijke Economisch Programma (REP)' in eerste instantie met name zijn ingestoken om een ruimtelijk-economische koers van de gezamenlijke gemeenten U-10/U-16 uit te stippelen, terwijl het bij de omgevingsvisie dus toch om een echte integrale toekomstvisie gaat, dus inclusief alle omgevingskwaliteiten die daarbij een rol spelen (zie in deze ook de: 'Omgevingswet' en dan in het bijzonder ook het: 'AMvB/Besluit Kwaliteit Leefomgeving').

M.b.t. het proces van het: 'REK' en met name ook: 'REP' speelt men daar wel ook op in, met name m.b.t. het beoordelen van de gevolgen voor de leefomgevingskwaliteiten van de - op basis van de uit diverse analyses/analyse-rapporten voortkomende mogelijke - verstedelijkingsmodellen op grond van een nog op te stellen 'Beoordelingskader', maar dat is o.i. hoe je het ook bekijkt toch een t.o.v. omgevingswet/omgevingsvisie beperkte(re) blik/insteek of zo men wil panorama (zie in deze bijvoorbeeld ook: 'Ontwerp-Novi (Min. Binnenlandse Zaken, 2019)' en ook: 'Horizon 2050 – Ruimte voor Kwaliteit (Provincie Utrecht, 2018)');

11. Dan is natuurlijk m.b.t. de procesaanpak ook over 'governance' wel een en ander te zeggen (zie in deze ook het: 'Plan van Aanpak REP') en met name wat betreft wettelijke legitimatie (zie in deze o.a. ook eerder 'Uitspraak Raad van State m.b.t. procedure relatie tussen toenmalige 'Regionale Structuurplan (RSP)' en 'Streekplan Utrecht'), evenals wat betreft de afstemming met processen op een hoger schaalniveau (dus: 'multi-level governance'), zoals dus die m.b.t. NOVI/MIRT/Klimaatakkoord, POVI/U-NED en ook lager schaalniveau (dus omgevingsvisies afzonderlijke gemeenten), maar gezien complexiteit laat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat op dit moment graag aan anderen over. Wel tekent zij daarbij aan, alhoewel zij natuurlijk positief staat tegenover een goede samen-werking en afstemming tussen en op alle schaalniveau's, dat elke toegevoegde extra bestuurslaag meteen ook kan leiden tot een grotere mate van complexiteit en het besturen er in het algemeen niet eenvoudiger op maakt. Waarbij zij ook wel ziet dat kennelijk op Europees schaalniveau aan goed functionerende regio's kennelijk een steeds belangrijker gewicht wordt toegekend;

Inhoudelijke aspecten

12. Hierbij zal eerst een algemene reactie op het: 'Position paper REP' worden gegeven, alvorens op de diverse in het 'Position paper REP' per (als zodanig onderscheiden) thema's gegeven ambities zal worden ingegaan;

Algemeen

13. Op zich dus goed dat er nu een: 'Position paper REP' voorligt, waarin op basis (zeer) globaal aangegeven kernwaarden Zeist en ook (reeds) beschikbare beleidsdocumenten (zie in deze ook het: 'Position paper', Bijlage 1: 'Relevante beleidsvisie gemeente Zeist') per onderscheiden thema de ambities voor Zeist worden geschetst;

14. Zonder thans al op de per thema geschetste ambities in te gaan, leek het de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch goed nog even stil te staan bij het perspectief van waaruit die ambities dan worden geschetst.

Zoals ook hiervoor ook reeds in algemene zin aangegeven lijkt in het kader van het 'REK'/'REP' toch in belangrijke mate, zoals feitelijk ook in de titel naar voren komt, de toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkeling centraal te staan, dus i.p.v. een ontwikkeling die echt op duurzame ontwikkeling is gericht, zij het dat gelukkig nu wel ook – overigens na interventie diverse gemeenten - aan de thema's als natuur, landschap en cultuurhistorie, evenals leefomgevingskwaliteiten/omgevingswaarden aandacht zal worden gegeven, zij het met name wat dat laatste betreft dan met name toch alleen in afgeleide zin.

Juist ook om onze positie als samenleving te bepalen zou o.i. het perspectief waarin dan de toekomstige ontwikkeling wordt gezien, tenminste als we dus met zijn allen voor een echt duurzame ontwikkeling willen gaan, toch breder moeten worden gezien, namelijk vanuit het perspectief aarde als geheel en dat dan dus op alle schaalniveaus, zoals die van afzonderlijke werelddelen (met hun ontwikkelingsgeschiedenis), de afzonderlijke landen (idem), de afzonderlijke regio's en tenslotte dus ook de kwaliteiten van afzonderlijke plaatsen/plekken, zoals dus Zeist met zijn bijzondere kwaliteiten, etc. (dus telkens vanuit perspectief: 'Think global, Act local');

15. Teneinde die duurzame ontwikkeling voor de aarde als geheel te waarborgen is dan door UN in 1992 een grote conferentie in Rio gehouden, dat mede op basis rapport: 'Our common future (Commissie Brundland, 1987)' en waarbij dan (als definitie) het volgende perspectief is aangegeven (zie in deze overigens ook het: 'Programma Duurzaamheid Zeist 2012 – 2016'):

'Een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder voor toekomstige generaties de mogelijkheden te beperken om in hún behoeften te voorzien'.

Bezien we dan op dit moment vanuit dat perspectief de duurzame ontwikkeling van de aarde als geheel dan is het op basis beschikbare analyses duidelijk dat met name m.b.t. klimaat, biodiversiteit en ook meststoffenproblematiek de grenzen van de aarde als geheel thans ruim worden overschreden (zie in deze o.a. de publicaties: 'Planetary boundaries – Exploring the safe operating space for humanity (Rockström, J, et al, 2009)'), diverse IPCC-rapporten, 'Living Planet Index 2018 (WNF, 2018)', 'Global assessment report on biodiversity and Ecosystem services (IPBES, 2019)', etc..

Ook op het lagere schaalniveau van Nederland tonen diverse rapporten aan dat ook hier sprake is van klimaatverandering (met alle gevolgen van dien als hittestress, etc.), achteruitgang biodiversiteit én niet op de laatste plaats overbemesting, ook al zijn er met name wat betreft biodiversiteit ook successen (denk aan terugkeer 'zearend, visarend, wolf, etc.) (zie in deze o.a.: 'Living planet report Nederland (WNF, 2016)', 'Compendium voor de leefomgeving'). Daarnaast zijn op het schaalniveau provincie Utrecht eveneens diverse rapporten beschikbaar over de: 'Staat van Utrecht' (zie diverse 'St(a)at(en) van Utrecht', waaronder: 'Groen in en om de Stad (Staat van Utrecht, 2018)');

16. Juist gezien de staat van de aarde is het o.i. dan ook de grote vraag of we met zijn allen niet een geheel andere koers uit moeten zetten, namelijk of we niet veel meer dan thans het geval is in harmonie met de aarde, inclusief de medemens, zouden moeten leven en ons dus in die zin niet veel meer op de kwaliteit van leven/levensgeluk, dus wel-zijn, dan op kwantiteit/wel-vaart zouden moeten richten (zie in deze overigens met name ook de: 'UN Sustainable Development Goals', die overigens in de: 'Ontwerp-NOVI' (gelukkig) als één van de als zodanig onderscheiden: 'Nationale belangen' worden aangemerkt, zo niet als hét belangrijkste/centrale/overkoepelende belang (zie in deze ook de: 'Ontwerp-NOVI' (Min. Binnenlandse Zaken, 2019)', Hoofdstuk: 3.2: 'Nationale belangen en opgaven');
17. Gelukkig heeft de gemeente Zeist o.i. hieraan, dus wat betreft een keuze voor kwaliteit i.p.v. kwantiteit, met haar: 'Structuurvisie Zeist schrijf je met een Q' indertijd een (eerste) positieve wending/omslag gegeven, evenals ook (in het vervolg daarvan) met de: 'Brede Milieu Visie' en ook het bijbehorende: 'Uitvoeringsprogramma BMV' en met name ook via (de beweging van): 'Samen Duurzaam Zeist', hetgeen op zich natuurlijk fantastisch is, maar de vraag hierbij is o.i. dus wel of in die zin toch niet nog veel fundamenteelere keuzen dienen te worden gemaakt, dus m.b.t. de algehele koers (en dus ook wijze van inrichting) van de samenleving als geheel, dat met name ook gezien de grote opgaven en dus transities waar we m.b.t. planeet aarde met zijn allen voor staan;
18. Als we dan een en ander nader bezien, dus een echte keuze voor kwaliteit i.p.v. kwantiteit, tenminste als je dus veel vragen op een fundamenteeler niveau aan zou willen aanpakken, dan zou je o.i. daarbij dus met name ook moeten kijken naar de inrichting van onze economie en de daarbij behorende ruimtelijke vraagstukken. Natuurlijk is er in de voorliggende 'Position paper REP' gelukkig ook aandacht voor (kern)waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie, evenals natuurinclusief ontwikkelen/- ontwerpen (vergelijk in deze dus wederom ook de: 'Ontwerp-NOVI (Min Binnenlandse Zaken, 2019)'), maar daarbij blijft toch (voornamelijk) een economie centraal staan die eerder is gericht op groei, dus op kwantiteit i.p.v. op kwaliteit. Dan blijf je in die zin dus (vaak toch) achter feiten aanlopen met bijbehorende 'damage-control' (vergelijk in deze ook jarenlange steun aan landbouw gericht op productie/groei veestapel i.p.v. ontwikkeling met respect aarde/ecosysteem met dus alle daarbij horende gevolgen), etc.. Dus ook in die zin is een duidelijk omslag nodig naar een 'kringloop/circulaire economie', waarbij de grenzen van de aarde worden gerespecteerd (zie in deze o.a. ook de publicatie: 'Doughnut economics (Raworth, K. 2017)'). Ook gezien het gegeven dat Nederland nu ook in juridische zin tegen bepaalde grenzen oploopt, zoals in kader van de: 'Programmatiese Aanpak Stikstof (PAS)', waardoor nu bij veel projecten een 'pas op de plaats' zal moeten worden gemaakt, is het goed ons ook wat betreft de economische ontwikkeling in het geheel dus te herbezinnen;
19. Gelukkig zien we ook wat betreft de economie dat een algehele herbezinning thans op diverse schaalniveaus aan de orde wordt gesteld. Zoals dus o.a. met betrekking tot de landbouw/voedselproductie, die dan meer op het herstellen van kringlopen zal moeten worden gericht, evenals natuurinclusief zal moeten worden (zie in deze o.a. ook de: 'Landbouwvisie – Landbouw, natuur en voedsel: waardevol en verbonden (LNV, 2018)'/Realisatieplan Landbouwvisie (LNV, 2019)', evenals de 'Landbouwvisie – Landbouw met perspectief (Provincie Utrecht, 2018)'/Samenwerkingsagenda Landbouwvisie (Provincie Utrecht, 2019)). Dan is ook wat de economie in het algemeen betreft daar feitelijk een eerste aanzet toe gegeven, althans wat betreft het gebruik van grondstoffen (zie o.a. het beleidsuitgangspunt/ programma: 'Nederland circulair in 2050'), hetgeen gelukkig ook zijn doorwerking heeft gekregen in de: 'Ontwerp-NOVI (Min. Binnenlandse zaken,

2019)⁴). Verder is er ook binnen de provincie Utrecht bijzondere aandacht voor dit thema (zie in deze o.a. het: 'Manifest circulaire topregio Utrecht 2050'), evenals binnen de gemeente in het kader van de: 'Brede Milieuvisie', Pijler 2: 'Circulaire economie'). Maar hoe hoopvol (en fantastisch) in die zin ook de diverse activiteiten in kader o.a. programma 'Samen Duurzaam Zeist' zijn, zoals de bijzondere aandacht voor composteren, stadslandbouw (inclusief wijngaard), etc., ook in die zin zijn er dus op een fundamenteeler niveau nog vele slagen te maken, inclusief bijbehorende gedragsverandering/verandering van 'onze' 'life style' en daarmee 'onze' 'ecologische-footprint', dus van: *'ego-/individueel bewustzijn' naar 'collectief-/eco-bewustzijn'*;

20. Ook gezien voorgaande wil de Stichting Milieuzorg Zorg Zeist e.o. alvast in algemene zin ook wat kanttekeningen maken bij het nog op te stellen 'Beoordelingskader', waaraan dan de eveneens nog op te stellen: 'Stedelijke ontwikkelingsmodellen' zullen worden getoetst.

Als de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat goed heeft gelezen staan bij dat 'Beoordelingskader' dan de effecten op: 'Gezond Stedelijke Leven/Healthy Urban Living (HUL)' centraal, maar ook hierbij is het de vraag of je daarbij dan niet van een veel bredere toetsing uit zou moeten gaan, dus inclusief effecten op waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie, etc..

Op zich wordt aan duurzaamheid en natuur in de voorliggende: 'Position paper' de nodige aandacht gegeven, maar om dat goed te doen, moet dat uiteindelijk wel ook doorvertaald worden in het instrumentarium dat je voor je toetsing wilt gebruiken.

In die zin zou het dus wellicht goed zijn de: 'Leefomgevingstoets Omgevingsvisie Zuid-Holland', zoals deze in kader van de: 'Plan-MER Omgevingsvisie Zuid-Holland' is ontwikkeld, als inspiratie voor beoordelingskader te gebruiken, evenals de: 'Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling (Provincie Utrecht, 2015)', inclusief bijbehorende 'MAP-Table'.

Nog beter dan achteraf op basis van een 'Beoordelingskader' toetsen van modellen/scenario's, hoe belangrijk ook om bij te kunnen sturen, is het natuurlijk om bij (ruimtelijke) ontwikkelingen vooraf al met waarden rekening te houden, dus 'natuurinclusief (te) ontwikkelen' (zie in deze ook: 'Ontwerp-NOVI (Min. Binnenlandse Zaken, 2019)', Hoofdstuk 4.2: 'Van prioriteiten naar beleidskeuzes') én gelukkig ook voorliggende: 'Position Paper', onder het thema: 'Groen is ons goud')/'Natuurinclusief ontwerpen' (zie in deze overigens ook de: 'Brede Milieu Visie", Pijler 3 : Levend netwerk, Natuur, landschap en Cultuurhistorie'). Maar dan zou je natuurlijk dat: 'Natuurinclusief ontwikkelen' ook bij alle andere thema's nadrukkelijk aan de orde moeten stellen (vergelijk in deze dus wederom de: 'Ontwerp-NOVI (Min. Binnenlandse Zaken, 2019)');

21. Als we dan even los van bovenstaand perspectief, het voorliggende: 'Position paper REP', dus 'sec', bezien dan is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., dus wel verheugd, dat Zeist daarbij wel haar kernwaarden centraal stelt, dus met name ook haar groene positie binnen de regio (zie in deze dus met name ook de: 'Position paper REP', Afbeelding 2: 'Overzicht en samenhang van motto's, waarden en opgaven', pag. 5).

Wel zou het o.i. verstandig zijn juist in het: 'Position paper REP' die kernwaarden of zo men wil het DNA van Zeist dan toch iets uitvoeriger aan de orde te stellen, juist om ook t.o.v. van andere gemeenten binnen de regio duidelijk te maken wat haar positie in die zin dan zo bijzonder maakt. Zo profileert de gemeente Utrechtse Heuvelrug zich in haar 'Hoofdlijnennotitie' als de 'Landschapstuin' binnen de regio Utrecht, dus zou het o.i. in

⁴ Zie in deze ook de: 'Ontwerp-NOVI (Min. Binnenlandse zaken, 2019)', Hoofdstuk 3.2: 'Nationale belangen' en dan onder Nationaal belang 13: 'Realiseren van een toekomstbestendige, circulaire economie'.

die zin niet gek zijn als juist Zeist zich als de: 'Natuurparel binnen de Stichtse Lustwarande' zou profileren, dat niet alleen vanwege haar buitengewone rijkdom aan buitenplaatsen, maar ook bijzondere natuur, zoals die op de Vliegbasis;

Per thema gegeven ambities

22. In het voorliggende: 'Position paper' worden dus per thema aangegeven: '*Wat wij als gemeente dan belangrijk vinden*', vervolgens de: '*ambities*' en tenslotte '*Wat er nodig is om die ambities te kunnen bereiken*'. Daarbij wordt achtereenvolgens aandacht gegeven aan de volgende thema's:
- *Goed wonen in Zeist;*
 - *Vitale economie;*
 - *Duurzame bereikbaarheid;*
 - *Groen is ons goud;*
 - *Duurzame energie.*
23. In ieder geval zou het o.i. dus goed zijn als we echt van de kernwaarden uitgaan, dus groen en duurzaam, dat dan ook eerst aandacht wordt gegeven aan het thema: '*Groen is ons goud*', want dat is uiteindelijk toch mede drager van de andere ontwikkelingen en dat overigens in meerdere opzichten. De mens staat immers, zoals ook in het voorgaande naar voren gebracht, niet los van de hem omringende ecosystemen/ecosysteem aarde, hetgeen ook door de globale schaal waarop ontwikkelingen thans plaatsvinden steeds duidelijker wordt;
24. Verder kan in algemene zin wat betreft de bij per thema's gegeven 'opgaven', zoals deze op betreffende analyse-rapporten zijn gebaseerd, nog wel worden opgemerkt, dat daarbij o.i. wel degelijk ook bepaalde kritische kanttekeningen zijn te plaatsen, o.a. wat betreft daarbij aangenomen randvoorwaarden/pre-posities. Dus dat het goed zou zijn ook daarnaar toch nog eens kritisch naar te kijken, evenals of je de daaruit m.b.t. bepaalde thema's voortkomende opgaven wel altijd, ook gezien de gevolgen, moeten willen faciliteren (zie in deze o.a. ook: 'Ex ante evaluatie SVIR (PBL, 2012)').
- Of dat wij juist op basis hiervoor onder het hoofdje 'Algemeen' gegeven overwegingen zouden moeten kiezen voor een geheel andere positionering, namelijk niet langer voor (onbeperkte) groei, maar dus juist voor kwaliteit/levensgeluk, inclusief dus ook de keuzen op een ruimtelijk-strategisch niveau die daar dan bij horen. Zoals het je dus bij de ruimtelijke keuzen op de schaal van het land als geheel niet langer alleen of althans primair te richten op de randstad als (concentratie van) economische top-regio(s), maar juist op een landelijke spreiding van de 'opgaven' over meerdere regio's, zowel wat betreft wonen, als ook economische activiteiten (vergelijk ook vroegere concept: 'Gebundelde deconcentratie'), waardoor ook de problematiek 'krimp-regio's' meteen ook zou kunnen worden aangepakt;
25. Dan worden gegeven thema's afzonderlijk aan de orde gesteld, maar uiteindelijk gaat het natuurlijk juist ook om een integrale aanpak, inclusief 'leefomgevingswaarden' (zie in deze dus wederom de: 'Omgevingswet' en dan in het bijzonder ook het: 'Besluit Kwaliteit Leefomgeving'), dus zal men juist ook moeten kijken hoe ook in die zin bepaalde per thema gegeven opgaven (gebiedsgericht) in gezamenlijkheid met opgaven andere thema's en natuurlijk ook samen met burgers/stakeholders (door co-creatie) kunnen worden opgepakt;

Goed wonen in Zeist

26. Hierbij wordt aangegeven dat weliswaar voor Zeist dan geen rol is weggelegd voor een substantiële woningbouwopgave via uitleg, zoals in het agrarische gebied, hetgeen uiteraard door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. wordt gewaardeerd, maar dat men

- behalve door het binnenstedelijk vrij spelen plekken en ook transformatie (vergelijk in deze overigens ook de zogenaamde: 'Ladder van duurzame verstedelijking'), wel degelijk in die zin ook kansen voor (grotere) ruimtelijke ontwikkelingen nabij de OV-Assen (zoals de as van de 'Utrechtseweg-Driebergseweg') en met name ook de OV-Knooppunten ziet en in het bijzonder dan die bij het Station Driebergen-Zeist, maar ook die bij Den Dolder, Mooi-Zeist, etc.;
27. Vanuit het oogpunt duurzaamheid is er inderdaad veel te zeggen voor het concentreren van bepaalde ontwikkelingen bij met name OV-Knooppunten, maar anderzijds is het ook van belang te kijken van welke waarden daarbij dan in het geding zijn, tenminste als men ook echt integraal wil kijken;
28. Wat betreft de kennelijk door de gemeente beoogde ruimtelijke ontwikkeling op het: 'OV Knooppunt Station Driebergen Zeist' valt het dan op dat ook de gemeente Utrechtse Heuvelrug in haar: 'Hoofdlijnennotitie' daar op inzet. Dat in beide gemeenten dan naar verwachting mede op basis uitkomsten van het analyse-rapport U-10 m.b.t. het OV en waaruit dan werd geconcludeerd dat het Station Driebergen Zeist '*gezien haar potenties onderbenut*' is (zie in deze ook het rapport: 'Knooppunten van de provincie Utrecht toegelicht', betreffende figuur op pag. 20), maar anderzijds is het dus zo dat nu juist dit Station is gelegen op een kwetsbare locatie, namelijk vrijwel geheel omringd door waardevolle buitenplaatsen en landschappen en dus ook natuur/NNN. Natuurlijk is er hier ook ruimte voor transformatie/herstructurering, maar die ruimte is dan, zoals ook in de in die zin eerder opgestelde: 'Gebiedsvisie Station Driebergen Zeist' aangegeven, beperkt (zie in deze ook de: 'Gebiedsvisie Station Driebergen Zeist' en dan in het bijzonder bijbehorende: 'Visiekaart').
- Wel liggen hier o.i. dus kansen om dit station in te richten als toegangspoort tot het NP(U)H/Geopark Heuvelrug i.o., maar dan richt je je dus eerder op groene aspecten/kwaliteiten, passend bij de groene kwaliteiten van dit gebied/oostelijke regio provincie Utrecht, dan op een – afgezien dan van een bepaalde (en ook gewenste) herstructurering en transformatie – nog verdere woningbouw en ook ontwikkeling werkgelegenheid, dus buiten de zogenaamde 'rode contour';
29. Dat men uiteindelijk ook gebruik wil maken van uitruil groen en rood kan soms een meerwaarde betekenen, maar het zal ook duidelijk zijn dat als dat niet kwalitatief, maar uiteindelijk kwantitatief is gestuurd, dus zonder eerst zorgvuldig de daarmee in het geding zijnde waarden te inventariseren, zoals dus o.i. het geval is bij het programma 'Hart van de Heuvelrug', dat de kans dan groot is dat een dergelijk aanpak eerder negatief voor de natuur en het landschap uitpakt dan positief;
30. Verder is het dus zo dat in kader eerdere woningbouwopgave regio (in de jaren '90) er al eens uitvoerig naar diverse verstedelijkingsmodellen is gekeken, waarbij dan werd geconcludeerd dat een ontwikkeling in meer noord-westelijke richting, dus wat nu 'Leidsche Rijn' is gaan heten, de minste impact met zich mee zou brengen (zie in deze ook het rapport: 'Ecologische toetsing stedenbouwkundige modellen regio Utrecht (STL, 1990)'). Juist wat dat betreft liggen er o.i. op schaalniveau regio nog volop kansen voor de zogenaamde 'A-12 zone', dus zou het goed zijn, behalve dus door te kijken naar binnenstedelijke locaties, inclusief overigens ook wat een ontwikkeling op dergelijke locaties dan voor het groen/leefomgevingswaarden betekent (vergelijk wederom: 'Natuurinclusief ontwikkelen/- ontwerpen), dus met name op dat schaalniveau naar gewenste ontwikkeling regio te kijken, voor zover men dus al alle ruimte aan (veronderstelde) vraag wil geven (zie voor een nadere toelichting ook hiervoor op diverse plaatsen);
31. In die zin ziet de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het overigens weer wel als positief dat de gemeente wat betreft woningbouw in het voorliggende: 'Position paper' voorstelt om met

verschillende scenario's te werken, zoals dus krimp, nul groei en groei, zodat zo ook mogelijke gevolgen (op basis van een dus nog te ontwikkelen breed: 'Beoordelingskader') in beeld kunnen worden gebracht (zie in deze ook het: 'RV Position Paper REP', onder hoofdje: 'Hoe verder');

32. Tenslotte moet met name binnen dit thema ook de expliciete aandacht voor 'leefomgevingskwaliteiten/-waarden' relevant worden geacht, dus zou het o.i. in die zin goed zijn als de gemeente ook daaraan dan wat betreft de gegeven ambities bijzondere aandacht geeft, althans meer specifiek dan in de algemene zin waarin daarop nu wordt ingegaan, zoals bijvoorbeeld m.b.t. tot het nastreven advieswaarden WHO met betrekking tot luchtkwaliteit (zie in deze overigens ook de: 'Samenwerkingsagenda Schone Lucht (Provincie Utrecht, 2018)'), evenals experimenten in kader Samen Duurzaam Zeist met meten luchtkwaliteit, zoals via een vast net(werk) (via SMAL) als via een mobiel net(werk), namelijk op de fiets);

Vitale economie

33. Meer in het bijzonder zou het dus met name binnen dit thema goed zijn als bijzondere aandacht uitgaat naar het waar mogelijk circulair maken van de (locale) economie, inclusief een lokale munt;
34. Daarnaast uiteraard goed dat men wat eventuele toekomstige ontwikkelingen betreft ook daarbij eerst wil bezien waar er kansen liggen om bestaande locaties te herstructureren en transformeren (zie in deze ook uitgangspunt: 'Recycle de ruimte', evenals diverse convenanten);
35. Verder wil men ook hierbij kennelijk maximaal inzetten op de ontwikkeling van de bedrijvigheid, dus naast wonen, etc., nabij diverse OV-Knooppunten. Ook daarbij zou o.i. dus goed naar daarbij in geding zijnde waarden moeten worden gekeken, overigens niet alleen naar waarden van de natuur, landschap en cultuurhistorie (vergelijk ook: 'Natuurinclusief ontwerpen), maar ook wat betreft de stedenbouwkundige kwaliteiten/identiteit, inclusief leefomgevingswaarden;
36. Overigens is er nog steeds overschot aan kantoren (vergelijk ook de: 'Thematische Structuurvisie Kantoren (Provincie Utrecht, 2016)', dus zou het goed zijn ook daarbij goed te bezien wat ook echt noodzakelijk is;

Duurzame bereikbaarheid

37. Uiteraard goed dat men wat betreft duurzame mobiliteit aan de fiets en het OV ruim baan wil geven, dat ook als alternatief voor de auto;
38. Wat betreft het OV wil men daarbij dan – zoals ook hiervoor onder thema's wonen en economie al aan de orde gesteld – allereerst inzetten op knooppunt-ontwikkeling en daarnaast op de tram USP – Zeist én ook op de HOV-verbinding vanaf (nieuwe) knooppunt Mooi-Zeist naar Station Driebergen Zeist. Zoals de gemeente ongetwijfeld bekend is naar de betreffende vervoersverbindingen in het verleden al heel veel onderzoek gedaan, maar gezien daarmee in het geding zijnde waarden (o.a. cultuurhistorische waarden als Stichtse Lustwarande), evenals ontbreken vervoerswaarde van bijvoorbeeld een tram, is het hier dus tot op heden nooit van gekomen. De vraag is dus of je hier dan nu wederom op zou moeten inzetten, dus op nieuwe vervoersas Station Driebergen Zeist – USP, terwijl dus ook de gemeente Utrecht (via Station Vaartse Rijn en dan met tram naar USP), de gemeente Bunnik (via Station Bunnik en dan met de fiets naar USP), evenals de gemeente De Bilt (via Station Bilthoven en dan met fiets of (H)OV naar USP), hier al volop op inzetten en dus een 'nieuwe' as van Station Driebergen-Zeist naar USP in die zin o.i. niet tot nauwelijks van toegevoegde waarde zal zijn;

39. Verder zet men ook in op een directe en veilige fietsverbinding naar het USP. Ook hierover is in het verleden al heel wat gezegd, met name ook gezien de hier lopende ecologische verbinding (zie in deze ook de folder: 'Natuur verbinden en behouden (Werkgroep Faunapassages Zeist Zuid-West, 2009)'). Evenals is in het kader van de 'Structuurvisie Zeist schrijf je met een Q' al eens unaniem door de gehele raad een amendement aangenomen dat een nieuwe verbinding dwars door kwetsbare buitengebied ongewenst is, ook gezien bestaande mooie alternatief via de Bisschopsweg. In die zin zou het o.i. goed zijn als de gemeente zich hierbij dan ook expliciet richt op het verbeteren bestaande route, waarvoor door de gezamenlijke natuur- en milieuorganisaties in kader lopende verkenningen ook al voorstellen zijn gedaan;
40. Dat men verder gaat voor overkapping A-28, inclusief het bezien van mogelijkheden creatie energielandschap is natuurlijk aan de andere kant weer fantastisch (zie in deze overigens ook de: 'Structuurvisie Zeist schrijf je met een Q'), zij het dat ook daarbij dus echt integrale aanpak is vereist (vergelijk overigens ook samenwerking RWS en regio bij creatie energielandschap A-37);

Groen is ons goud

41. Dat groen een kernkwaliteit van Zeist is wordt gelukkig onderschreven, evenals dat Zeist daarmee feitelijk goud in handen heeft (zie in deze overigens ook het rapport: 'Het geld groeit op onze Heuvelrug (Bade, T., 2005)');
42. Alhoewel de gemeente dan wordt omgeven door vele 'natuurparels' (zie in deze ook de 'Natuurvisie Natuurlijk - Een plus op het Natuurbeleid 2.0 (Provincie Utrecht, 2016)'), staat die natuur wel degelijk ook onder druk, evenals zijn er vele kansen ook op dit gebied nog een aanzienlijke kwaliteitsslag te maken (vergelijk o.a. ook het: 'Deltaprogramma Biodiversiteitsherstel Nederland');
43. Juist om de druk op de natuur en het buitengebied in het algemeen te reguleren, moet het vinden van de juiste balans en met name ook een goede zonering (inclusief zogenaamde: 'TOP's) van belang worden geacht (vergelijk in deze ook 'Advies Taskforce Recreatie & Toerisme Zeist (Taskforce, 2019)') en in het bijzonder ook (op een groter schaalniveau) het: 'Ambitiedocument NPUH');
44. Wat betreft de kansen tot een verdere vergroening van het binnenstedelijk gebied en ook buitengebied zijn deze er volop, waarvan er in het kader van: 'Kansen voor natuur'/Samen Duurzaam Zeist gelukkig ook velen worden opgepakt (zoals diverse projecten in kader 'Zeist zoekt' (o.a. bijenlint, bijenoase), Operatie Steenbreek, etc.). Daarnaast zijn er evenwel ook kansen die o.i. niet tot nauwelijks worden opgepakt, zoals die in het buitengebied (zie in deze dus met name ook het: 'LOP Kromme Rijngebied + (Bronas & partners, 2009)'). Met name wat betreft het geven van een kwaliteitsimpuls aan die biodiversiteit zou het dus o.i. mooi zijn als Zeist ook op dit gebied op basis van een nog op te stellen: 'Biodiversiteitsvisie' samen met de burgers/bedrijven ook echt een slag maakt (zie overigens ook 'Kadernota 2020');
45. Dan is de Stichting Milieuzorg er uiteraard zeer positief over dat Zeist dus ook echt kiest voor: 'Natuurinclusief ontwikkelen' (vergelijk het betreffende uitgangspunt in de: 'Brede Milieuisie', evenals ook in de: 'Ontwerp-NOVI'), dus dat men bij ruimtelijke ontwikkelingen natuurwaarden, ecologische kwaliteiten en verbindingen (zie in deze dus o.a. wederom ook de folder: 'Natuur verbinden en behouden (Werkgroep Faunapassages Zeist Zuid-West, 2009)' leidend laat zijn;
46. Dat geldt eveneens voor uitgangspunt/ambitie om bij ruimtelijke ontwikkelingen waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie in kader uit te voeren (M)KBA's niet als een kostenpost te zien, maar juist als een (toegevoegd) economisch rendement van de

omgeving, dus als TEEB (zie in deze o.a. het rapport: 'Natuurlijk Kapitaal- naar waarde geschat (PBL, 2016)'), inclusief bijbehorende website(s), evenals ook in die zin uitgevoerde: 'KBA Woonwijk Vliegbasis');

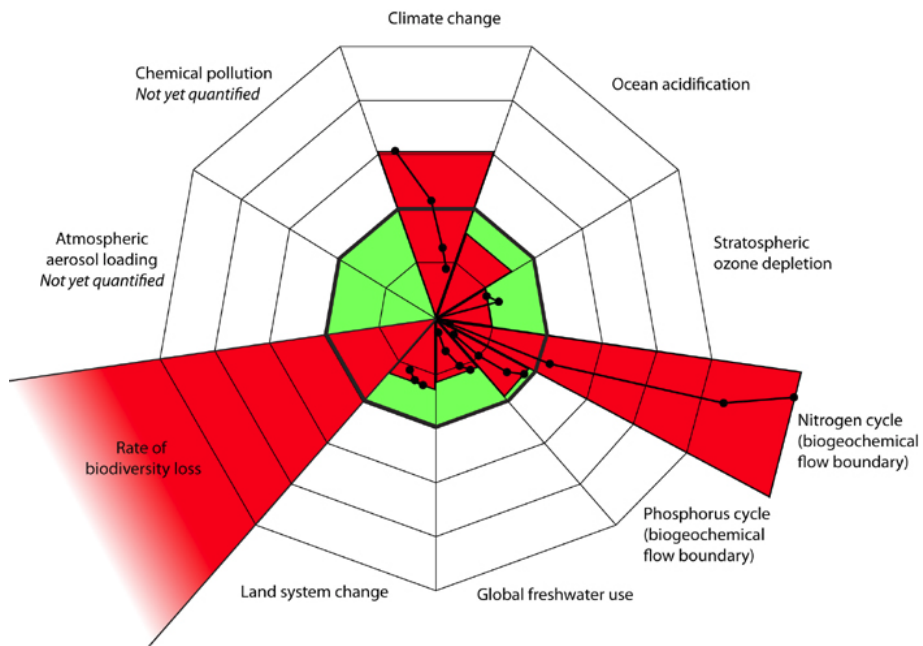
Duurzame energie

47. Hierover is door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. al heel veel gezegd in het kader van zowel het 'Energieplan', als de 'Routekaart' (zie in deze dus ook inspraakreactie op 'Energieplan' en ook: 'Rv Routekaart Zeist'). Zoals daaruit duidelijk wordt blijft zij de mening toegedaan dat gezien urgentie Zeist gewoon aan doelstelling uit de: 'Brede Milieu Visie' zou moeten worden vastgehouden, dus een 'klimaatneutraal Zeist in 2030' (zie wat betreft kansen o.a. publicatie: 'Drawdown (Hawkins, P, 2018)' en ook het rapport: 'Nederland 100 % duurzaam in 2030 – Het kan als je het wilt (Urgenda, 2019)');
48. Wat betreft de: 'RES', waar dan van doelstelling Rijk/Klimaatakkoord wordt uitgegaan, namelijk klimaatneutraal in 2050, is dan recent ook de: 'Startnotitie Plan van Aanpak RES' ter besluitvorming aan de raden voorgelegd;
49. In ieder geval zijn hiertoe nu ook in kader: 'Ontwerp-NOVI' duidelijke richtlijnen opgenomen, zoals m.b.t. toepassen zogenaamde 'Zonneladder' en het ook pas in laatste instantie, dus als echt geen andere optie meer open is, zonnevelden, etc., in natuurgebieden aan te leggen (zie in deze o.a. ook de: 'Ontwerp-NOVI (Min. Binnenlandse Zaken, 2019)', Hoofdstuk 4.2.1: 'Ruimte voor klimaatadaptie en energietransitie), pag. 61);

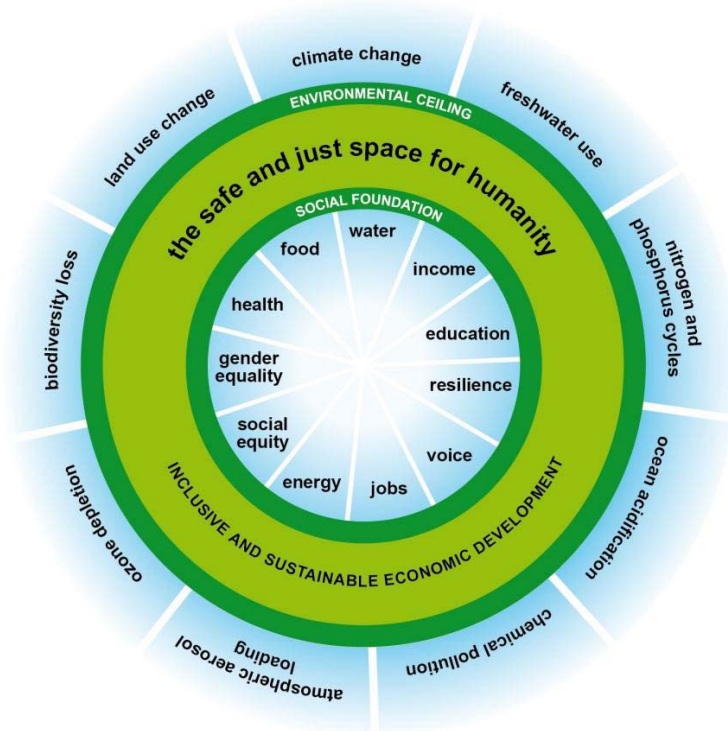
Conclusie

50. Al met al is de Stichting Milieuzorg Zeist verheugd dat men bij positionering Zeist kernwaarden/DNA Zeist centraal stelt, maar het zou o.i. wel goed zijn als deze toch nog wat verder zouden worden uitgewerkt;
51. Wat betreft algehele ontwikkeling is het dan de vraag of we wel alles zouden moeten willen faciliteren, of toch voor een ontwikkeling zouden moeten kiezen die (nog meer en nog fundamenteeler gezien problematiek aarde als geheel en Nederland daarbij in het bijzonder) is gericht op kwaliteit dan kwantiteit;
52. Uiteindelijk zal een echte keuze voor kwaliteit dus ook gevolgen met zich mee (moeten) brengen voor bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden zoals deze thans in voorliggende 'Position Paper' worden geschetst en waarop daarbij dan het accent wordt gelegd, dus met betrekking tot nadere uitwerking zoals deze in die zin bij bepaalde thema's wordt gegeven,
53. Juist gezien kernwaarden wil de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er dan ook voor pleiten de bij bepaalde thema's gegeven ambities, althans waar deze tot mogelijke aantasting van die kernwaarden zullen leiden, nog eens tegen het licht te houden, zodat we ook met zijn allen samen kiezen voor een echt duurzame en dus waarde-georiënteerde ontwikkeling van Zeist (zie in deze overigens ook het: 'Manifest Zeist');

Patrick Greeven

'Planetary boundaries' (naar: 'Rockstrom, J. et al.)

Basismodel 'Doughnut economics' (naar Kate Raworth)